

**USTAWA**  
**z dnia ..... 2013 r.**

**o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych**

**Art. 1.**

W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 z późn. zm) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 141 ust. 1 pkt 1 wykreśla się podpunkt c;
- 2) w art. 141 ust. 1, po pkt 1, dodaje się pkt 1<sup>1)</sup> w brzmieniu:

„1<sup>1)</sup> 100 % kwoty najniższej emerytury lub renty - zależnie od rodzaju pobieranego przez emeryta (rencistę) świadczenia - przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 5, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi,”

**Art. 2.**

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**UZASADNIENIE**

**1. Cel projektowanej ustawy**

Celem projektu jest zwiększenie ochrony przed egzekucją najniższych świadczeń emerytalnych i rentowych, na pokrycie tytułów wykonawczych innych niż świadczenia alimentacyjne, aby zapewnić minimum egzystencji osobom niezdolnym do pracy z racji stanu zdrowia bądź wieku – osobom pobierającym rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę socjalną, rentę rodzinną lub emeryturę.

Zmiana dotyczy podwyższenia kwoty, która będzie wolna od potrąceń egzekucyjnych w przypadku egzekucji długów cywilnoprawnych, wskazanych w art. 139 ust. 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – sum egzekwowanych na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne, do których w szczególności należą wszelkie zadłużenia wynikające z umów cywilnoprawnych (np. wobec podmiotów udzielających pożyczek i kredytów, dostawców mediów, długów czynszowe itp.). Na podstawie art. 140 ust. 1 pkt 3), potrącenia przedmiotowych należności mogą być dokonywane do 25 % świadczenia.

W obecnym stanie prawnym, wolna od potrąceń z tego tytułu jest kwota wynosząca 50 % kwoty najniższej emerytury lub renty, zależnie od rodzaju pobieranego świadczenia.

Renta socjalna – zgodnie z art. 6 ustawy o rencie socjalnej - wynosi 84 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W zakresie potrąceń i egzekucji z renty socjalnej - zgodnie z art. 15 ustawy o rencie socjalnej - stosuje się odpowiednio art. 138-144 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy czym kwotę wolną od potrąceń i egzekucji ustala się według zasad określonych dla renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Od dnia 1 marca 2013 r. kwota najniższej emerytury lub renty wynosi 831,15 zł brutto, renta socjalna wynosi 698,17 zł brutto.

Dochód w tej wysokości z trudem pozwala na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych osoby zdrowej, zdolnej do pracy. Wśród emerytów i rencistów, znaczącą większość stanowią osoby dotknięte poważną niepełnosprawnością, których leczenie czy rehabilitacja wymaga znaczących wydatków, zatem ich podstawowe koszty utrzymania są dużo wyższe, niż osób pełnosprawnych i zdolnych do pracy.

Zgodnie z art. 87<sup>1</sup> § 1 pkt 1) Kodeksu pracy, przy potrącaniu sum egzekwowanych na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne, wolna od potrąceń jest kwota wynagrodzenia za pracę w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, przysługującego pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy, po odliczeniu składek na ubezpieczenia społeczne oraz zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych. Wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę wynosi obecnie 1600 zł brutto.

W obecnym stanie prawnym mamy zatem do czynienia z naruszeniem zasady równości obywateli wobec prawa – zasady wyrażonej w art. 32 ust 1 Konstytucji, z uwagi na nieuzasadnione zróżnicowanie kwoty, która jest wolna od potrąceń egzekucyjnych na pokrycie tytułów wykonawczych wynikających z długów cywilnoprawnych, w stosunku do osób pobierających:

1. rentę socjalną na podstawie ustawy o rencie socjalnej
2. rentę lub emeryturę na podstawie ustawy o emeryturach i rentach Funduszy Ubezpieczeń Społecznych
3. wynagrodzenia, do którego mają zastosowanie przepisy Kodeksu pracy.

Osobom zdolnym do pracy, wykonującym pracę zarobkową, które popadły w zadłużenie i w stosunku do których prowadzona jest egzekucja komornicza, regulacja zawarta w Kodeksie pracy gwarantuje dużo większą ochronę, niż emerytom i rencistom.

Pomiędzy osobami pobierającymi rentę socjalną oraz osobami pobierającymi emeryturę lub rentę z ZUS, również zachodzi nieuzasadniona dysproporcja jeśli chodzi o granice zajęć egzekucyjnych.

Różnice kwotowe w granicach egzekucji z najniższych świadczeń przy potrącaniu sum egzekwowanych na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj świadczenia	Wysokość najniższego świadczenia	Kwota wolna od potrąceń 50%	Kwota potrącenia 25%	Świadczenie po potrąceniu <sup>1</sup>
<b>emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renta rodzinna</b>	<b>831,15 zł</b>	<b>415,57 zł</b>	<b>207,78 zł</b>	<b>623,37 zł</b>
renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową i renta rodzinna wypadkowa	997,38 zł	415,57 zł	249,34 zł	748,04 zł
renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy	637,92 zł	415,57 zł	159,48 zł	478,44 zł
renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową	765,50 zł	415,57 zł	191,37 zł	574,12 zł
<b>renta socjalna</b>	<b>698,17 zł</b>	<b>415,57 zł</b>	<b>174,54 zł</b>	<b>523,63 zł</b>

<b>Najniższe wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę</b>	<b>1600,00 zł</b>	<b>1600,00 zł</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
---	-------------------	-------------------	-------------	-------------

(\*1 – kwota brutto, przed potrąceniem składki na ubezpieczenie zdrowotne i zaliczki na podatek dochodowy).

## 2. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W aktualnym stanie prawnym, art. 141 stanowi, że – cyt.:

*„Art. 141. 1. Emerytury i renty są wolne od egzekucji i potrąceń, z zastrzeżeniem ust. 2, w części odpowiadającej:*

*1) 50 % kwoty najniższej emerytury lub renty - zależnie od rodzaju pobieranego przez emeryta (rencistę) świadczenia - przy potrącaniu:*

- a) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 3, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi,*
- b) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 4,*
- c) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 5, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi;*

*2) 60 % kwoty najniższej emerytury lub renty - przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 1 i 2 i 6-9;*

*3) 20 % najniższej emerytury lub renty - przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 10.*

*2. Kwoty emerytur i rent przyznanych z uwzględnieniem okresów ubezpieczenia za granicą, wolne od potrąceń i egzekucji, ustala się proporcjonalnie do wypłacanego świadczenia.*

*3. <sup>(59)</sup> Kwoty wolne od potrąceń i egzekucji ustala się dla emerytur i rent wraz ze wszystkimi wzrostami, zwiększeniami, dodatkami oraz innymi świadczeniami wypłacanymi wraz z emeryturą lub rentą na podstawie odrębnych przepisów, z wyłączeniem świadczeń rodzinnych oraz dodatku dla sierot zupełnych, dodatku pielęgnacyjnego i dodatku weterana poszkodowanego.*

*4. W razie zbiegu uprawnień do dwóch lub więcej świadczeń pieniężnych kwotę wolną od egzekucji i potrąceń ustala się od jednego - wyższego świadczenia.”*

Należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 5, to – cyt.:

„Art. 139.1. Ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie - po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych - podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141, następujące należności:

(...)

5) sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne”

(...)”

Projektowana nowelizacja spowoduje wykreślenie z art. 141 ust. 1. pkt 1) podpunktu c) w i wprowadzi w ust. 1 pkt 1<sup>1</sup>:

„Art. 141. 1. Emerytury i renty są wolne od egzekucji i potrąceń, z zastrzeżeniem ust. 2, w części odpowiadającej:

1) 50 % kwoty najniższej emerytury lub renty - zależnie od rodzaju pobieranego przez emeryta (rencistę) świadczenia - przy potrącaniu:

a) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 3, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi,

b) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 4,

~~e) należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 5, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi;~~

1<sup>1</sup>) 100 % kwoty najniższej emerytury lub renty - zależnie od rodzaju pobieranego przez emeryta (rencistę) świadczenia - przy potrącaniu należności, o których mowa w art. 139 ust. 1 pkt 5, wraz z kosztami i opłatami egzekucyjnymi,

(...)”

W wyniku wprowadzonej zmiany, 100 % kwoty najniższej emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz renta socjalna, będą wolne od egzekucji i potrąceń jak chodzi o sumy egzekwowane na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne. W aktualnym stanie prawnym, emerytury i renty są wolne od egzekucji i potrąceń z tego tytułu w 50 % kwoty najniższego świadczenia.

### 3. Skutki projektowanej ustawy

Nowelizacja przyniesie pozytywne skutki społeczne w postaci zapewnienia zabezpieczenia minimum egzystencji osobom otrzymującym najniższe świadczenia rentowe i emerytalne, w stosunku do których została wszczęta egzekucja na mocy tytułów wykonawczych na pokrycie należności innych niż świadczenia alimentacyjne.

Obecnie osoby takie zagrożone są ryzykiem braku możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, znajdują się w skrajnym ubóstwie; część z tych osób korzysta z zasiłków celowych, udzielanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej, co powoduje obecnie dodatkowe obciążenie środków publicznych.

Dzięki wprowadzeniu do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych projektowanej zmiany, w przypadku osób pobierających rentę socjalną, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę rodzinną oraz emeryturę, kwota najniższego świadczenia będzie podlegała takiej samej ochronie w przypadku wszczęcia egzekucji na mocy w/w tytułów wykonawczych - co umożliwi tym osobom zaspokajanie swoich podstawowych potrzeb życiowych.



Zmniejszona zostanie również dysproporcja pomiędzy granicami egzekucji określonymi w Kodeksie pracy z najniższego wynagrodzenia za pracę, a granicami egzekucji ze świadczeń rentowych i emerytalnych.

#### **4. Źródła finansowania**

Projekt nie powoduje żadnego obciążenia finansowego dla budżetu państwa lub jednostek samorządu terytorialnego

#### **5. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych**

Projekt nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

#### **6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej.**

Przedmiot projektu nie jest regulowany prawem Unii Europejskiej.

Katowice, 2013-09-02